

تجربه چند کشور در زمینه سیاستهای یکسان سازی نرخ ارز ،
تغییر برابری پول ملی و تعدیل اقتصادی

مقدمه

از آنجاکه تجربیات سایر کشورها در مورد سیاستهای تعدیل و تضعیف ارزش پول ملی می تواند مورد استفاده کشورمان نیز قرار گیرد ، لذا گزارش حاضر اثرات سیاستهای مذکور بر روی متغیرهای مهم اقتصاد کلان برخی از کشورها بطور فشرده مورد بررسی قرار می دهد .

لازم به توضیح است که در انتخاب کشورهای مورد بررسی کوشش شده است که حتی العقید و کشورهای که از نظر اقتصاد ی شرایط مشابهی با کشور ما دارند ، مورد مطالعه قرار گیرند . بدین منظور عمدتاً کشورهای تک محصولی وابسته به درآمد نفت که عبارتند از ونزوئلا ، اندونزی ، اکوادور ، نیجریه و همچنین کشور غنا که عمدتاً ترین کالای صادراتی آن محصول کاکائومی باشد و نیز در کشور مجارستان و چکسلواکی که در سالهای اخیر سیاستهای تعدیل اقتصادی را در پییش گرفته اند ، برگزیده شده اند .

امید است آشنایی با تجربه کشورهای فوق بتواند در اتخاذ سیاستهای مناسب ارزی ، مالی و پولی ، سیاستگذاران اقتصاد ی کشور ایاری نماید .

لازمه توضیح است که در اولین قسمت این گزارش ، سه کشور ونزوئلا ، اندونزی و اکوادور مورد بررسی قرار می گیرند .

ونزوئلا :

دولت ونزوئلا بدنبال وضعیت نامساعدی که در موازنه پرداختهای این کشور را وایل دهه ۱۹۸۰ پدید آمده بود، در سالهای ۸۵ - ۱۹۸۳ اقدامات اصلاحی مهمی را انجام داد. مهمترین این اقدامات، کاهش مخارج دولتی، کاهش ارزش بولیوار و سیاست تثبیت دستمزدها است. این اقدامات موجب بهبود قابل ملاحظه ای در وضعیت بودجه دولت و موازنه خارجی این کشور طی سالهای ۸۵ - ۱۹۸۳ گردید و تا اندازه ای به دولت کمک کرد تا بدهیهای خارجی خود را کاهش داده و ذخایر بین المللی اش را افزایش دهد. ولی کاهش مخارج دولتی سالهای فوق همراه با کاهش شدید در سرمایه گذاریها و افزایش محدود و پستیهای وارداتی و کنترلهای قیمتی دولت بود و این امر سبب گردید تا تولید ناخالص داخلی واقعی کشور طی این دوره کاهش یافته و بیکاری نیز به میزان قابل توجهی افزایش یابد.

در اواخر سال ۱۹۸۵، دولت این کشور به منظور رونق بخشیدن به فعالیتهای اقتصادی، مخارج دولتی را افزایش داد و تسهیلاتی در اعطای اعتبارات قائل شد، همچنین دستمزدها نیز به میزان قابل توجهی افزایش یافتند. علیرغم کاهش قیمت جهانی نفت در سال ۱۹۸۶، سیاستهای فوق الذکر در این سال نیز ادامه یافت.

در سال ۱۹۸۶، علیرغم افزایش تولیدات و کاهش نرخ بیکاری، بودجه دولت با کسری زیادی مواجه گشت و حساب جاری موازنه پرداختها از ۳ میلیارد دلار مازاد در سال ۱۹۸۵ به حدود ۲ میلیارد دلار کسری در سال ۱۹۸۶ تغییر جهت داد. همچنین ذخایر خارجی این کشور در سال ۱۹۸۶ به میزان ۴ میلیارد دلار کاهش یافت و ارزش بولیوار در بازار آزاد به میزان زیادی تقلیل پیدا نمود. به علت کاهش زیاد ذخایر خارجی، مقلات این کشور در سال ۱۹۸۶ به تضعیف اساسی بولیوار اقدام نمودند. در این سال ارزش بولیوار بر حسب مقدار برواقعی و موثر به سطحی که در اواسط دهه ۱۹۷۰ داشت کاهش یافت و به منظور جلوگیری از تاثیر تضعیف بولیوار در دستمزدهای واقعی، دولت، دستمزدهای بخش خصوصی و دولتی را بین ۲۰ تا ۳۰ درصد افزایش داد. همچنین در پایان سال سوبسیدهای ارزی برای واردات کالاهای اساسی به میزان ۲۰ تا ۲۵ درصد افزایش یافت. این تصمیمات سبب گردید که کسری بودجه دولت و همچنین نرخ تورم در سال ۱۹۸۷ افزایش یابد. همچنین نرخ بازار آزاد ارزی هر دلار معادل ۲۰ بولیوار افزایش یافت، در حالی که نرخ دلار رسمی هر دلار معادل ۱۴/۵ بولیوار بود. در سپتامبر سال ۱۹۸۷، دولت این کشور، سیستم کنترل قیمتها را تغییر داد و لیست کالاهای اساسی از ۱۱۰ قلم به ۴۲ قلم کالا کاهش داده شد و گروه

جدیدی تحت عنوان کالاهای نیمه اساسی تعیین گردید. تولید ناخالص داخلی واقعی بدون نفت عمدتاً در نتیجه افزایش فعالیت بخشهای کشاورزی، صنعتی و خدمات افزایش یافت. بهبود نسبی قیمت های نفت و افزایش در اعتبارات و ذخایر خارجی این کشور، موجب بهتر شدن وضعیت موازنه پرداخت آنها در سال ۱۹۸۷ شد. بطوریکه کسری حساب جاری موازنه پرداخت آنها که بیش از ۲ میلیارد دلار در سال ۱۹۸۶ بود به ۱/۴ میلیارد دلار در سال ۱۹۸۷ کاهش یافت.

در سال ۱۹۸۸ دولت این کشور به منظور کاهش نرخ تورم، حفظ رشد GDP واقعی و جلوگیری از کاهش ذخایر بین المللی، برنامه اصلاحات اقتصادی را اجرا نمود. به منظور دستیابی به اهداف فوق، بودجه ارزی سال ۱۹۸۸، محدود گردید و میزان وامهای خارجی افزایش یافت. همچنین به منظور محدود کردن کسری بودجه دولت، نرخ رشد پول به ۱۸ تا ۱۹ درصد کاهش داده شد و سیاست محتاطانه ای نیز برای حفظ دستمزدها اتخاذ گردید.

کاهش قیمت جهانی نفت از اواخر سال ۱۹۸۷ وضعیت خارجی این کشور را در سال ۱۹۸۸ وخیم تر نمود. افزایش در واردات و پرداخت بهره بیشتر سبب گردید، کسری حساب جاری موازنه پرداخت آنها و نیز وثلاً از ۱/۴ میلیارد دلار در سال ۱۹۸۷ به ۵/۸ میلیارد دلار در سال ۱۹۸۸ افزایش یابد.

در اوایل سال ۱۹۸۹، مقامات و نیز وثلاً مبادرت به انجام تعدیلات اساسی و اصلاحات ساختاری در زمینه های مختلف اقتصادی نمودند.

این کشور تا مارس سال ۱۹۸۹ دارای سیستم ارزی تثبیت به دلار بوده است و بانک مرکزی در تمامی سالهای مورد بررسی به درجات متفاوت در بازار خالت می کرده است. نرخ ارز این کشور تا سال ۱۹۸۲ ثابت بوده و هر دلار معادل ۴/۲۹ بولیوار بوده است ولی این کشور طی سالهای ۱۹۸۳ تا ۱۹۸۸ دارای نظام چند نرخ ارز بود و طی این سالها در بار پول ملی خود را تضعیف نموده است (سالهای ۱۹۸۴ و ۱۹۸۶). در ۳۱ مارس ۱۹۸۹ سیستم چند نرخ ارز این کشور منسوخ شد و به جای آن سیستم ارزی شناور مستقل انتخاب گردید. در این سیستم، نرخ ارز توسط نیروهای بازار و بطور شناور تعیین می شود. در ماههای قبل از معرفی سیستم ارزی جدید و یکسان سازی نرخ ارز، تفاوت بین نرخ رسمی و نرخ بازار آزاد ارزی بطور فزاینده در حال افزایش بود و تا فوریه سال ۱۹۸۹ نرخ هر دلار بازار آزاد به ۳۸ بولیوار رسیده بود، در حالیکه در همان زمان نرخ رسمی هر دلار معادل ۱۴/۵ بولیوار بوده است. بدنبال رکود فعالیت های اقتصادی در این کشور، کاهش ارزش اسمی بولیوار در اواخر سال ۱۹۸۹ صورت گرفت، بطوریکه نرخ ارز در این کشور در حد نرخ بازار آزاد هر دلار معادل ۴۳/۰۸ بولیوار (یعنی حدود سه برابر نرخ

قبلی (تعیین گردید که کاهش معادل ۶۶ درصد نشان می دهد) دولت ونزوئلا با انتخاب سیستم ارزی شناور مستقل، در نظر داشت تا نرخ رسمی و نرخ بازار آزاد ارز را یکسان سازد.

در همین زمان بانک مرکزی سیستم سقف های نرخ بهره را لغو نمود و سیاست دولت در تعیین نرخ بهره کاملا انعطاف پذیر گردید. به منظور کاهش اختلالات و بهبود وضعیت مالی دولت، از مارس سال ۱۹۸۹، برنامه افزایش قیمت کالاها و خدمات تولید شده توسط کارفرمایان دولتی به مرحله اجرا گذاشته شد. به علاوه سیستم پیچیده کنترل قیمت هانیزبه میزان قابل توجهی منسوخ گردید. برنامه اصلاح وضعیت بازرگانی این کشور از طریق حذف محدودیتهای تجاری و کاهش معافیتهای تعرفه ای برای واردات اجرا گردید. از دیگر اقدامات اصلاحی دولت، تعدیل دستمزدها در این کشور بود.

بطور کلی برنامه تعدیل ونزوئلا در سال ۱۹۸۹ باعث کاهش و تخفیف عدم تعادل لهای اقتصادی و مالی این کشور شد. حساب جاری خارجی دارای مازاد بود و ۵/۵ درصد GDP شد که تا حدی در نتیجه افزایش زیاد صادرات و کاهش قابل ملاحظه واردات بود. افزایش صادرات بدلیل افزایش قیمت های جهانی نفت و همچنین افزایش صادرات غیرنفتی این کشور بود. در همین زمان کسری بودجه دولت و بیعت کاهش ارزش واقعی بولیوار، افزایش قیمت های جهانی نفت خام و کاهش در برد اختیاری دولت به حدود ۱/۲ درصد GDP کاهش یافت.

برخلاف سال ۱۹۸۸ که موجودی انبارها در این کشور بیعت وجود سیستم نرخهای ارز ترجیحی برای واردات بسیار زیاد بود، در سال ۱۹۸۹، بایکسان سازی نرخ ارز، موجودی آنها بسیار کاهش یافت و این امر به همراه کاهش در هزینه های دولت، سبب گردید که تقاضای داخلی واقعی در این کشور کاهش یابد.

همچنین در سال ۱۹۸۹ بدلیل کاهش اساسی در ارزش واقعی بولیوار، افزایش قابل ملاحظه در نرخهای بهره واقعی (حدود ۱۱ درصد در آخرین فصل سال) و تعدیل اساسی در سطح قیمت های داخلی، میزان مصرف سرمایه گذاری ثابت بخش خصوصی کاهش یافت. عوامل فوق به همراه حذف سوبسیدها سبب گردیدند که متوسط نرخ تورم در این سال به ۸۵ درصد افزایش یابد.

در سال ۱۹۸۹ اتخاذ سیاستهای انقباضی مالی و تعدیل قیمت ها و حذف سیستم کنترل قیمت ها منجر به کاهش شدید در تقاضای بخش خصوصی گردید که این امر به نوبه خود سبب کاهش GDP به قیمت ثابت به میزان ۷/۸ درصد گردید. در این سال ارزش افزوده واقعی در همه بخشها تنزل یافت. بیشترین کاهش در فعالیتهای ساختمانی به میزان ۲۷ درصد ثبت شده است که این مسئله نشانگر کاهش در

سرمایه گذارهای عمومی در سال ۱۹۸۹ بوده است .

بطور کلی اثرات اقتصادی تضعیف پول این کشور در سال ۱۹۸۹ و سالهای بعد با استفاده از جدول

شماره (۱) به شرح ذیل می باشد :

- ارزش کل صادرات کشور در سال ۱۹۸۹ معادل ۲۸/۵ درصد در مقایسه با سال قبل افزایش یافت و در سال ۱۹۹۰ نیز به بالاترین میزان خود طی سالهای ۱۹۹۰ - ۱۹۸۲ رسید و به ۱۷/۵ میلیارد دلار بالغ گردید . سهم صادرات نفت در کل صادرات این کشور طی نیمه اول دهه ۱۹۸۰ بطور متوسط ۹۳ درصد بود ، اما طی سالهای ۸۹ - ۱۹۸۶ به ۷۶ درصد کاهش یافت که این کاهش عمدتاً در نتیجه تنزیل قیمت های جهانی نفت بوده است و در سال ۱۹۹۰ نیز بیش از ۸۰ درصد ارزش کل صادرات این کشور را صادرات نفت تشکیل می داده است . ضمناً سهم صادرات غیرنفتی از حدود ۱۶ درصد در سال ۱۹۸۵ به ۲۴ درصد در سال ۱۹۸۹ افزایش یافته است . مهمترین صادرات غیرنفتی ونزوئلا را آلومینیوم و فرآورده های آلومینیومی ، سنگ آهن ، قهوه ، کاکائو ، فولاد ، محصولات شیمیایی و طلا و غیره پرتولی تشکیل می دهد . در سال ۱۹۸۹ ، ارزش واردات این کشور حدود ۴۰ درصد کاهش یافت و به ۷ میلیارد دلار محدود گردید که این کاهش عمدتاً ناشی از تضعیف شدید ارزش پول این کشور و همچنین کاهش شدید در تقاضای داخلی بوده است . همچنین ارزش واردات ونزوئلا در سال ۱۹۹۰ ، به کمترین میزان خود طی سالهای ۱۹۹۰ - ۱۹۸۴ معادل ۶/۵ میلیارد دلار محدود گشت . علیرغم اینکه در واکنش به کاهش قیمت های جهانی نفت ، مقامات این کشور ، محدودیتها و کنترلهای ارزی را تشدید نکردند و استقرار از خارج را نیز افزایش دادند ، معضله داخلی ذخایر خارجی این کشور در دوره ۸۸ - ۱۹۸۶ به ۱۰ میلیارد دلار کاهش یافت . خالص حساب جاری موازنه برداختهای این کشور در سال ۱۹۹۰ دارای بیشترین مقدار مازاد معادل ۸/۲ میلیارد دلار بوده است .

- در نتیجه تضعیف پول این کشور در سال ۱۹۸۹ نرخ تورم از ۲۹/۵ درصد در سال ۱۹۸۸ به ۸۴/۳ درصد در سال ۱۹۸۹ افزایش یافت این امر علیرغم اتخاذ سیاستهای انقباضی مالی ، بعلت یکسان سازی بازار ارز ، کاهش سوبسیدها و آزاد سازی قیمت ها بود . لازم به ذکر است که نرخ تورم در سال ۱۹۹۰ به ۴۰/۸ درصد کاهش پیدا نمود .

- نرخ بهره (تنزیل مجدد) بدلیل سیاست پولی فوق العاده محدود کنندگی ای که در سال ۱۹۸۹ به مورد اجراء گذاشته شد از ۸ درصد در سال ۱۹۸۸ به ۴۵ درصد در سال ۱۹۸۹ افزایش داده شد و در سال ۱۹۹۰ و ۱۹۹۱ نیز در سطح ۴۳ درصد ثابت ماند .

- تولید ناخالص داخلی (GDP) به قیمت ثابت طی سالهای ۸۸- ۱۹۸۶ بطور متوسط سالانه ۵/۷ درصد رشد داشته است ولی در سال ۱۹۸۹ همزمان با شناور شدن نرخ پول ملی این کشور GDP به قیمت ثابت حدود ۷/۸ درصد در مقایسه با سال ۱۹۸۸ کاهش یافت. کاهش مذکور در این سال بدلیل کاهش واردات و کاهش فعالیتهای تولیدی در بخشهای صنعت و ساختمان بوده است ولی مجدداً با افزایش فعالیتهای اقتصادی در سال ۱۹۹۰ رشد اقتصادی این کشور در سال مذکور به ۵/۷ درصد بالغ گردید.

- در نتیجه تضعیف پول ملی این کشور، علیرغم سیاستهای انقباضی پولی که توسط دولت ونزوئلا به مورد اجرا گذاشته شد، حجم نقدینگی در سالهای ۱۹۸۹ و ۱۹۹۰ از افزایش بی سابقه ای برخوردار گردید و رشد نقدینگی در سالهای مذکور به ترتیب به ۴۶/۱ درصد و ۷۰/۳ درصد بالغ گردید. همچنین سرعت گردش پول (۱) از ۲/۹۳ در سال ۱۹۸۷ به ۳/۴۰ در سال ۱۹۸۸ افزایش یافته ولی در سال ۱۹۹۰ به ۳/۰۵ محدود گشت. کل بدهی خارجی کشور ونزوئلا در سال ۱۹۸۰ معادل ۲۹/۴ میلیارد دلار بوده است که در سال ۱۹۸۸ به ۳۳/۶ میلیارد دلار بالغ گردیده است و نسبت اقساط بازپرداخت وام به کل صادرات کشور از ۳۳/۲ درصد در سال ۱۹۸۴ به ۴۷/۰ درصد در سال ۱۹۸۸ افزایش یافته است.

اند ونزی :

کشور اندونزی در دهه ۱۹۷۰ بدنیال یک دوره بی ثباتی اقتصادی، شاهد رشد سریع درآمدها، کاهش تورم و بهبود در وضعیت خارجی خود بود. در ذکر عواملی که سبب بهبود اوضاع اقتصادی این کشور گشت می توان به اتخاذ سیاست های مناسب اقتصادی از سوی دولت و همچنین ترقی ناگهانی قیمت نفت در دهه مذکور اشاره کرد. در این دهه کشور اندونزی سیاست صنعتی کردن سریع کشور را از طریق تأمین مالی طرحهای جایگزینی واردات با استفاده از درآمدهای حاصل از صادرات نفت به مورد اجرا گذارد. با این وجود، در دهه ۱۹۸۰ پیشرفتهای فوق الذکر در معرض اختلالات و شوکهای شدیدی قرار گرفت. طسی سالهای ۸۵ - ۱۹۸۲، رکود و کاهش قیمت های جهانی نفت منجر به کاهش درآمدهای صادراتی این کشور گردید و این امر بنوبه خود سبب گردید که نرخ رشد اقتصادی طسی سالهای مذکور کاهش یابد. در سالهای بعد از ۱۹۸۵، کاهش شدید قیمت های جهانی نفت به همراه افزایش نسبتاً زیاد ارزش دلاری بدهیهای خارجی این کشور که در نتیجه کاهش ارزش دلار آمریکا در مقابل سایر ارزهای عمده

۱ - نسبت تولید ناخالص داخلی (به قیمت جاری) به نقدینگی.

بوجود آمد ه بود ، سبب گرد ید که موقعیت خارجی و مالی این کشور از وضعیت نامطلوبی برخوردار شود . مقامات کشور اند ونزی د ریاسخ به اختلالات یاد شده ، به این نتیجه رسید ند که باید اقداماتی د رجبت افزایش کارآیی ، بهبود موقعیت خارجی کشور ، تنوع بخشید ن به صادرات کشور و تجهیز منابع به منظور تولید کالاهای غیرنفتی و کاهش وابستگی اقتصا د این کشور به صادرات نفت و گاز انجام دهند ، تا از این طریق قدرت رقابتی کشور د سطح بین المللی افزایش یافته و همچنین رشد اقتصاد ی تسریع گشته و فرصتهای اشتغال نیز افزایش یابد . ا ز مهمترین اقدامات کلیدی د ولت د ر این زمینه تضعیف شد ید پول ملی د رساله های ۱۹۸۳ و ۱۹۸۶ و انجام اصلاحاتی د سیستم مالیات گیری این کشور بود . د رسال ۱۹۸۳ پول ملی این کشور به میزان قابل ملاحظه ای تضعیف گشت (معادل ۳۰ درصد) و اصلاحات جامع و همه جانبه مالی نیز به مرحله اجراء آمد . د رسال ۱۹۸۴ مقامات این کشور به منظور افزایش د رآمد های غیرنفتی ، تغییرات اساسی د سیستم مالیاتی این کشور داد ند و همزمان با این اقدام ، هزینه های دولت نیز کاهش داده شد . بطور کلی اصلاحات ساختاری انجام گرفته د ر این کشور به همراه بهبود قدرت رقابتی آن د سطح جهانی ، منجر به افزایش سرمایه گذ اریها و همچنین افزایش صادرات غیرنفتی گرد یسد و بدین وسیله وابستگی اقتصاد کشور به د رآمد های حاصل از نفت و گاز به میزان قابل ملاحظه ای کاهش یافت . افزایش صادرات غیرنفتی د ر این کشور اگرچه تا حد ی ناشی از افزایش قیمت این کالاها بوده ولی عمدتاً بعلت افزایش حجم کالاهای صادراتی مذکور بخصو ص کالاهای صنعتی بوده است . استراتژی د ولت د ر زمینه گسترش صادرات غیرنفتی ، کاهش هزینه تولید این کالاها و انجام سرمایه گذ اریهای جدید د ر این بخشها بوده است . اتخاذ سیاستهای فوق الذکر به همراه برخورد اری از حمایت مالی سایر کشورها ، هر چند تا حد ی د رآمد سرانه را د ر این کشور کاهش داد ولی سبب حفظ رشد تولیدات داخلی گرد ید .

علیرغم کاهش مجد د قیمت نفت د رسال ۱۹۸۸ ، اقتصاد کشور اند ونزی د ر این سال از عملکرد رضایت بخشی برخوردار بود . بطوریکه رشد تولیدات داخلی از روند مثبتی برخوردار گشت و تورم تا حد ی کنترل گرد ید ولی علیرغم کاهش کسری حسابجاری موازنه پرد اختها ، به علت کاهش مازاد حساب سرمایه د ر این سال ، موازنه پرد اختهای کل کشور از مازاد ی معادل ۸ میلیارد دلار د رسال ۱۹۸۷ به کسری حد ود ۸ میلیارد دلار د رسال مذکور تبدیل شد .

د رسال ۱۹۸۹ نیز د ولت این کشور با انجام اقدامات اصلاحی دیگری سبب گرد ید که رشد تولیدات و سهم صادرات صنعتی د ر کل تولید ناخالص داخلی این کشور افزایش یابد و نرخ تورم نیز تا حد ی کنترل گرد د . از دیگر اقدامات اصلاحی د ولت د رساله های اخیر ، آزاد سازی تجارت خارجی از طریق

کاهش تعرفه های وارداتی، افزایش اخذ مالیات غیرمستقیم و حذف برخی از سوبسیدها بوده است .

تاثیر تغییرات ارزش پول این کشور و انجام سایر اقدامات از سوی دولت بر روی متغیرهای اقتصاد

کلان کشوراند و نزی با استفاده از جدول شماره (۲) مورد بررسی قرار میگیرد :

- ارزش کل صادرات این کشور که در سال ۱۹۸۶ بعلمت کاهش قیمت جهانی نفت به حد اقل خود

طی سالهای مورد بررسی رسیده بود، در سالهای بعد بعلمت افزایش زیاد صادرات غیرنفتی روند صعودی

یافت و در سال ۱۹۹۰ به حد اکثر میزان خود طی سالهای مذکور رسید و معادل ۲۵/۷ میلیارد دلار گردید .

سهم صادرات نفت در کل صادرات این کشور که طی سالهای ۸۵-۱۹۸۰ بطور متوسط سالیانه معادل ۶۸ درصد

بود بعد از کاهش قیمت نفت در سال ۱۹۸۶ و کاهش صادرات نفت به ۳۲ درصد تنزل یافت .

متعاقب سیاستهایی که دولت بمنظور گسترش صادرات غیرنفتی اتخاذ نموده بود، همچنین بسا

کاهش زیاد ارزش پول این کشور در سال ۱۹۸۶ و ادامه آن در سالهای بعد، صادرات غیرنفتی از ۹ میلیارد دلار

در سال ۱۹۸۵ به حد اکثر میزان خود طی سالهای مورد بررسی معادل ۱۷ میلیارد دلار در سال ۱۹۹۰

افزایش یافت و سهم آن در کل ارزش صادرات کشور از ۵۱ درصد در سال ۱۹۸۵ به ۶۶ درصد در سال ۱۹۹۰

بالغ گردید .

- با تضعیف پول این کشور در سال ۱۹۸۳، ارزش کل واردات از ۱۷/۷ میلیارد دلار در این سال

به ۱۲/۷ میلیارد دلار در سال ۱۹۸۵ کاهش پیدا نمود و در سال ۱۹۸۶ نیز بدلیل کاهش قیمت جهانی

نفت و در نتیجه کاهش درآمد های ارزی به حد اقل میزان خود تقلیل یافت ولی در سالهای بعد بسا

افزایش درآمد های ارزی، واردات این کشور روندی صعودی یافت و در سال ۱۹۹۰ به حد اکثر میزان خود طی

سالهای مورد بررسی معادل ۲۰/۷ میلیارد دلار افزایش یافت . حسابجاری موازنه پرداختهای این کشور طی

سالهای ۱۹۹۰-۱۹۸۱ همواره از کسری برخوردار بوده است و در سالهای اخیر بعلمت افزایش قابسل

ملاحظه صادرات کالاهای صنعتی و افزایش درآمد های حاصل از توریسم و بالاخره تعدیلات بعمل آمده در

نرخ ارز، کسری مذکور تقلیل یافته است .

- نرخ تورم در کشوراند و نزی طی سالهای ۸۴-۱۹۸۰ بطور متوسط سالیانه معادل ۱۲/۴ درصد

بوده است ولی طی سالهای ۹۰-۱۹۸۵ علیرغم افزایش نقدینگی، بعلمت کاهش سرعت گردش پول،

نرخ تورم بطور متوسط به حد و ۷ درصد کاهش یافته است .

- در مورد نرخ بهره در کشوراند و نزی بعد از تغییر سیستم ارزی این کشور در سال ۱۹۸۳ نرخ

بهره سپرده های کوتاه مدت از ۶ درصد در سال ۱۹۸۳ به ۱۶ درصد در سال ۱۹۸۴ افزایش یافت و این

نرخ در سال ۱۹۹۰ معادل ۱۷/۳۰ درصد بوده است .

- بودجه اندونزی طی سالهای مورد بررسی همواره با کسری مواجه بوده است و در سال ۱۹۸۸ کسری مذکور بدلیل کاهش مجدد قیمت نفت در بازارهای جهانی و در نتیجه کاهش درآمد های دولت به حد اکثر میزان خود طی این سالها رسید و به ۴ میلیارد روپیه بالغ گردید و در سال ۱۹۸۹ بدلیل اتخاذ سیاستهای انقباضی از سوی دولت مانند افزایش مالیاتهای غیرمستقیم و حذف سوبسید برخی از کالاها کسری مذکور به حد ۳ میلیارد روپیه کاهش یافت .

- رشد اقتصادی (GDP به قیمت ثابت) طی سالهای مورد بررسی همواره مثبت بوده است و در سال ۱۹۸۸ به حد اقل خود معادل ۵/۰ درصد کاهش یافته است ولی در سالهای ۱۹۸۹ و ۱۹۹۰ بطور متوسط از رشد ۵/۷ درصد برخوردار گردیده است .

- همزمان با کاهش ارزش پول این کشور در سال ۱۹۸۶ و سالهای بعد از آن ، رشد نقدینگی این کشور افزایش یافته و در سال ۱۹۹۰ به ۶/۴۴ درصد بالغ گردیده است ولی بدلیل کاهش سرعت گردش پول ، اثر رشد نقدینگی در اقتصاد کشور خنثی گردیده است . همچنین دولت این کشور به منظور بهبود کارایی در تخصیص منابع مالی و جلوگیری از رشد فزاینده نقدینگی ، از سال ۱۹۸۹ اقدامات اصلاحی مهمی را آغاز نموده است .

- کل بدهیهای خارجی این کشور طی سالهای ۸۹ - ۱۹۸۰ داتما سیر صعودی داشته است . بطوریکه از حد ۲۱ میلیارد دلار در سال ۱۹۸۰ به ۵۳ میلیارد دلار در سال ۱۹۸۸ و ۵۱ میلیارد دلار در سال ۱۹۸۹ افزایش یافته است . افزایش دلاری بدهیهای خارجی اندونزی در سالهای بعد از ۱۹۸۵ چنانکه قبلاً ذکر گردید تا اندازه ای ناشی از کاهش ارزش دلار آمریکا در مقابل سایر ارزهای عمده بوده است . لازم به ذکر است که نسبت بازپرداخت اقساط وام به کل صادرات کالاها و خدمات این کشور در سال ۱۹۸۴ معادل ۹/۱۵ درصد بوده که در سال ۱۹۸۸ به ۶/۳۹ درصد افزایش پیدا نموده است .

اکوادور :

درواکنش به تضعیف موقعیت اقتصادی اکوادور در اوایل دهه ۱۹۸۰ ، مقامات این کشور طی سالهای ۸۵ - ۱۹۸۳ برنامه های اصلاحی مهمی در زمینه تثبیت وضعیت اقتصادی این کشور به مورد اجرا گذاشتند . در نتیجه اقدامات مذکور ، عملکرد اقتصاد به میزان قابل توجهی در این دوره بهبود یافت ، بطوریکه کسری حساب جاری موازنه پرداختها و همچنین کسری بودجه دولت طی این سالها به مازاد

تبدیل گشت ۰. بعلاوه بدنبال کاهش رشد اقتصادی این کشور در سال ۱۹۸۳، رشد تولید ناخالص داخلی (GDP) به قیمت ثابت در سالهای ۱۹۸۴ و ۱۹۸۵ از روند مثبتی برخوردار گشت ۰ در همین هنگام نیز نرخ تورم به ۲۸ درصد در سال ۱۹۸۵ کاهش یافت ۰ اما طی سالهای ۸۷ - ۱۹۸۶ بعلت وقوع زمین لرزه در این کشور و عدم اتخاذ سیاستهای مناسب مالی از سوی دولت و کاهش قیمت جهانی نفت، اثرات بهبود ایجاد شده طی سالهای ۸۵ - ۱۹۸۳ تا اندازه ای خنثی گشت ۰ بطوریکه حساب جاری موازنه پرداختها و بودجه دولت از کسری قابل توجهی در این سالها برخوردار گردید و رشد تولید ناخالص داخلی در سالهای مذکور بعلت کاهش تولید و صادرات نفت از روند نزولی برخوردار شد و نرخ تورم نیز به ۲۹ درصد در سال ۱۹۸۷ افزایش یافت ۰

در سال ۱۹۸۸ بعلت از سرگیری مجدد صادرات نفت خام و اجراء سیاست های مناسب مالی از سوی دولت، بهبود قابل ملاحظه ای در اوضاع اقتصادی این کشور مشاهده گردید ۰ سیاستهای مالی اجرا شده شامل دوبرابر کردن قیمت داخلی نفت، افزایش مالیات بر سیگار، حذف برخی از سوبسیدها و محدود کردن هزینه های جاری و سرمایه ای دولت بوده است ۰ در اوت سال ۱۹۸۸ دولت اکوادور ارزش پول ملی ساکو (۱) را در بازار مداخله ای تضعیف نمود ۰ بطوریکه هر دلار از ۲۲۲ ساکو در سال ۱۹۸۷ به ۴۳۲/۵ ساکو در سال ۱۹۸۸ رسید ۰ علاوه بر اقدام فوق، کنترلهای وارداتی به میزان قابل ملاحظه ای افزایش یافتند و در این کشور سیستم تخصیص ارز بوجود آمد ۰ در این سیستم به صادرات کنندگان بخش خصوصی اجازه داده شد که معادل ۹۰ درصد در ریافتهای ارزی خود را جهت واردات کالا مورد استفاده قرار دهند ۰

سیستم ارزی این کشور در طی سالهای ۸۹ - ۱۹۸۲ با تغییرات زیادی مواجه بوده است و ارزش پول این کشور (ساکو) از سال ۱۹۸۱ تاکنون با تضعیف های مکرر روبه روبرو بوده است ۰ بطوریکه برابری پول آن با دلار از هر دلار معادل ۲۵ ساکو در سال ۱۹۸۱ به ۱۲۷۰/۶ ساکو در سال ۱۹۹۱ رسید ۰ در حال حاضر این کشور دارای سیستم ارزی شناور هدا بیت شده می باشد و سه نوع نرخ ارز در این کشور وجود دارد که عبارتند از: نرخ رسمی که فقط برای عملیات حسابداری بانک مرکزی این کشور مورد استفاده قرار می گیرد، نرخ بازار مداخله ای که قسمت عمده معاملات بخش دولتی با این نرخ انجام می گیرد و در سال ۱۹۹۱، نرخ مذکور هر دلار معادل ۱۲۷۰/۶ ساکو بوده است و بالاخره نرخ بازار آزاد ارز ۰

علیرغم کوششهایی که در جهت تنوع بخشیدن به صادرات اکوادور بعمل آمده است، اما هنوز درآمد های ارزی این کشور عمدتاً بستگی به عملکرد بخش نفت دارد.

در مورد اثرات تغییرات نرخ ارز کشور و سایر سیاستهای اتخاذ شده بر تغییرهای اقتصاد کلان اکوادور، جدول شماره (۳) مورد بررسی قرار می گیرد.

- سهم صادرات نفت که طی سالهای ۸۵ - ۱۹۸۳ حد و ۷۰ درصد از کل صادرات این کشور را تشکیل می داد در سالهای ۸۸ - ۱۹۸۶ بععلت کاهش قیمت جهانی نفت و قطع صدور آن در نتیجه وقوع زلزله به حد و ۴۰ تا ۴۵ درصد تقلیل یافت. بطوریکه در سال ۱۹۸۶ همزمان با کاهش قیمت نفت در بازارهای جهانی، ارزش صادرات نفت این کشور به نصف سال ماقبل رسید و به ۹۸۳ میلیون دلار محدود گردید. در سال ۱۹۸۷ بععلت وقوع زلزله ماه مارس در این کشور، ۴۰ کیلومتر از خطوط نفتی اکوادور که تمام نفت این کشور از طریق آنها حمل می شد نابود گشت و سبب شد تولید و صادرات نفت خام برای مدت بیش از ۵ ماه موقتاً متوقف شود. اگرچه کمکهای بین المللی تا اندازه ای اثرات زلزله را از بین برد اما اقتصاد این کشور تضعیف داد، اما تولید و صادرات نفت خام در این سال به حد و $\frac{۳}{۵}$ سال ماقبل کاهش یافت و به ۷۲۴ میلیون دلار محدود گشت و تنها ۳۸ درصد ارزش کل صادرات را به خود اختصاص داد.

از سال ۱۹۸۳ با تغییر سیستم ارزی کشور از سیستم تثبیت به دلار به سیستم ارزی شناور شد. این امر منجر به افزایش ارزش کل صادرات غیر نفتی در ای روند صعودی بوده است و طی سالهای ۹۰ - ۱۹۸۳ بطور متوسط سالانه ارزش صادرات غیر نفتی معادل ۱۰ درصد بر خوردار بوده است. بررسی جدول مذکور نشان می دهد که کشور اکوادور نیز مانند سایر کشورهای صادر کننده نفت، در سال ۱۹۸۶ که مواجه با شوک نفتی گردید به افزایش صادرات غیر نفتی روی آورد، بطوریکه ارزش صادرات غیر نفتی در سال مذکور با ۲۲ درصد افزایش نسبت به سال قبل به ۱/۲ میلیارد دلار بالغ گردید و ۵۵ درصد از ارزش کل صادرات را تشکیل داد. ارزش صادرات غیر نفتی در سال ۱۹۹۰ به حد اکثر میزان خود معادل ۱/۵ میلیارد دلار در دوره مورد بررسی رسید. صادرات غیر نفتی این کشور شامل محصولات دریایی بویژه میگو و محصولات کشاورزی (قهوه و کاکائو) می باشد. لازم به ذکر است که اکوادور بزرگترین صادر کننده میگو و موز در جهان است. مهمترین وارد کنندگان کالا از اکوادور، کشورهای آمریکا، کره جنوبی، کشورهای آمریکای لاتین و جامعه اقتصادی اروپا هستند.

در سال ۱۹۸۳ همزمان با تغییر سیستم ارزی، ارزش کل واردات این کشور بععلت کاهش رشد

تقاضای داخلی و افزایش محدود و دیتهای وارداتی با ۳۵ درصد کاهش به ۱/۴ میلیارد دلار محدود گردید و به حد اقل میزان خود طی سالهای ۹۰ - ۱۹۸۲ رسید ولی در سالهای بعد علیرغم تضعیفهای پی در پی پول این کشور، افت مشهودی در واردات ملاحظه نگردید. بطوریکه در سال ۱۹۸۷، بعلت وقوع زلزله واردات کالاهای ضروری و همچنین واردات نفت تصفیه شده و فرآورده های نفتی به منظور تامین نیازهای داخلی به میزان قابل توجهی افزایش یافت و به ۲ میلیارد دلار بالغ گردید و در سال ۱۹۸۸ بعلت اتخاذ سیاستهای مالی انقباضی و برقراری محدود و دیتهای وارداتی، ارزش واردات ۲۳ درصد نسبت به سال قبل کاهش یافت و به ۱/۶ میلیارد دلار محدود گردید. بیشترین میزان کاهش واردات در این سال مربوط به واردات مواد اولیه و کالاهای سرمایه ای بوده است. خالص حساب جاری موازنه برد اختهای این کشور شدیدا تحت تاثیر قیمت نفت و میزان تولید و صدور آن بوده است. بطوریکه بعلت کاهش قیمت جهانی نفت در سالهای ۱۹۸۶ و ۱۹۸۸ و قطع صدور آن در سال ۱۹۸۷، همواره از کسری قابل توجهی برخوردار بوده است ولی در سال ۱۹۸۸ بدلیل از سرگیری صادرات نفت و کاهش قابل ملاحظه در واردات نفت و فرآورده های نفتی، کسری حساب جاری به میزان قابل ملاحظه ای کاهش یافت و روند نزولی کسری حساب مذکور در سالهای بعد نیز ادامه داشته است.

نرخ تورم در این کشور از ۱۳ درصد در سال ۱۹۸۰ به ۴۸/۵ درصد در سال ۱۹۹۰ افزایش یافت. در سالهای ۱۹۸۸ و ۱۹۸۹ بعلت رشد زیاد نقدینگی و تغییر سیستم ارزی، نرخ تورم افزایش چشمگیری یافت، بطوریکه در سال ۱۹۸۹ به ۷۵/۶ درصد بالغ گردید.

با اینکه ارزش پول این کشور طی سالهای مذکور در اثناء در حال کاهش بوده است، ولی نرخ بهره (تنزیل مجدد) از انعطاف پذیری کافی برخوردار نبوده است و ضمنا این نرخ همواره کمتر از نرخ تورم بوده است.

کسری بودجه دولت طی سالهای ۱۹۸۷ - ۱۹۸۰ (به استثنای سال ۱۹۸۵) بعنوان یک عارضه اقتصادی، همچنان تداوم داشته است و وضعیت مالی دولت در سالهای ۸۷ - ۱۹۸۶ با وخامت زیادی مواجه گشت. در سال ۱۹۸۶ کسری بودجه در نتیجه کاهش درآمد های نفتی و افزایش برد اختهای جاری و سرمایه ای دولت افزایش یافت و این روند در سال ۱۹۸۷ نیز ادامه یافت. تغییر جهتی که از سال ۱۹۸۷ به بعد در وضعیت مالی دولت ملاحظه می گردد ناشی از اتخاذ سیاستهای بودجه ای مناسب نبوده، بلکه در این سالها دولت باتدبیل مقداری از اید هیهای خارجی به اسناد مالکیت و سهام از یکسو و بعلاوه بخشودگی مقداری از اید هیهای خارجی از طرف خارجیان از سوی دیگر، توانسته است تا حدی وضع ظاهری

حسابهای بودجه راهببود بخشد .

رشد اقتصادی (GDP به قیمت ثابت) این کشور به استثنای سالهای ۱۹۸۳، ۱۹۸۴ و ۱۹۸۷ همواره مثبت بوده است . در سال ۱۹۸۷ بغلت و وقوع زلزله و قطع تولید نفت ، تولید ناخالص داخلی به میزان ۶ درصد کاهش یافت ولی در سال ۱۹۸۸ همزمان با انتخاب سیستم ارزی تثبیت به دلار، بواسطه از سرگیری تولید نفت GDP ارزشی معادل ۱۰/۵ درصد برخوردار گردید . بطور متوسط سهم بخشهای کشاورزی، نفت، معدن، صنعت و تجارت در GDP معادل ۱۵ درصد بوده است . طی سالهای ۸۸ - ۱۹۸۴، بخشهای کشاورزی و تجارت ارزش مثبتی برخوردار بوده اند در حالیکه بخش صنعت در این سالها با رکود مواجه بوده است . بطور کلی رشد فعالتهای غیرنفتی در این کشور از ۲/۵ درصد در سالهای ۸۵ - ۱۹۸۴ به کمتر از ۳ درصد در سالهای ۸۷ - ۱۹۸۶ و ۱/۵ درصد در سال ۱۹۸۸ کاهش یافته است و بدلیل قطع تولید نفت، سطح تولید در بخشهای نفت و معدن در سال ۱۹۸۷ تقریباً ۵۲ درصد کاهش یافت ولی در سال ۱۹۸۸ سطح تولید بخش نفت بیش از سالهای قبل از وقوع زلزله بود .

لازم به توضیح است که تولید ناخالص داخلی سرانه واقعی اکوادور از ۱۲۳ هزار دلار در سال ۱۹۸۰ به ۱۱۴ هزار دلار در سال ۱۹۹۰ کاهش یافته است . یعنی طی این سالها تاحدی از قدرت خرید واقعی مردم این کشور کاسته شده است .

رشد نقدینگی کشور اکوادور در اکثر سالها بسیار زیاد بوده و بهویژه در سال ۱۹۸۸ که ارزش پول این کشور حدود ۴۹ درصد کاهش یافت به بالاترین میزان خود در طی سالهای مورد بررسی معادل ۶۱/۹ درصد رسید . این رشد احتمالاً ناشی از آن است که این کشور به موازات کاهش ارزش پول خود سیاست انقباضی مناسب پولی را اتخاذ ننموده است .

ارزش کل بدیهیهای خارجی کشور اکوادور که در سال ۱۹۸۰ حدود ۶ میلیارد دلار بود در سال ۱۹۸۸ به ۱۰/۵ میلیارد دلار (پس از حذف بخشودگیها و ...) رسیده است . یعنی علیرغم تضعیف مکرر ارزش پول این کشور حدود ۴/۵ میلیارد دلار بر برد هیهای خارجی اش افزوده شده است . لازمه ذکر است که نسبت بازپرداخت اقساط وام به کل صادرات کالا و خدمات این کشور در سال ۱۹۸۴ معادل ۳۹/۶ درصد بوده که در سال ۱۹۸۸ به ۶۹ درصد افزایش پیدا نموده است .

سال	۱۹۹۰	۱۹۸۹	۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۶	۱۹۸۵	۱۹۸۴	۱۹۸۳	۱۹۸۲	۱۹۸۱	۱۹۸۰	واحد	توضیح
۱۹۹۰	۱۷۸۷/۰	۱۷۸۱/۰	۱۷۸۰/۰	۱۷۸۰/۰	۱۷۸۱/۰	۱۷۸۰/۰	۱۷۸۰/۰	۱۷۸۰/۰	۱۷۸۰/۰	۱۷۸۰/۰	۱۷۸۰/۰	دلاره رومبه	سرخ ارز (بیان دوره)
۱۹۸۹	۱۷۷۰/۱	۱۶۸۵/۷	۱۶۸۳/۸	۱۶۸۳/۸	۱۶۸۳/۸	۱۱۱۰/۶	۹۰۹/۳	۶۹۲/۵	۶۹۲/۵	۶۹۲/۵	۶۹۲/۵	دلاره رومبه	سرخ ارز (بیان دوره)
۱۹۸۸	- ۱۱۰/۸	- ۱۳۳۷	- ۱۰۹۸	- ۱۰۹۸	- ۳۹۱۱	- ۱۹۱۳	- ۱۸۵۶	- ۵۳۳۸	- ۵۳۳۸	- ۵۳۳۸	- ۵۳۳۸	دلاره رومبه	خالص حساب جاری برابریه بر پایه (۱)
۱۹۸۷	۲۲۱۵/۹	۱۹۲۱/۹	۱۹۲۱/۹	۱۹۲۱/۹	۱۹۲۱/۹	۱۹۲۱/۹	۲۱۸۸۸	۲۲۳۲۸	۲۲۳۲۸	۲۲۳۲۸	۲۲۳۲۸	میلیون دلار	کل صادرات (FOD)
۱۹۸۶	۶۰۵/۹	۵۱۸/۹	۵۱۸/۹	۵۱۸/۹	۵۰۰/۱	۹۰۸/۳	۱۳۵۵۸	۱۵۲۳۳	۱۵۲۳۳	۱۵۲۳۳	۱۵۲۳۳	میلیون دلار	صادرات نفت
۱۹۸۵	۱۶۱۰۰	۱۴۰۰/۰	۱۴۰۰/۰	۱۴۰۰/۰	۱۴۰۰/۰	۱۵۰/۰	۹۲۱۱	۷۱۰۰	۷۱۰۰	۷۰۰/۱	۸۳۵۰	"	سایر (FOD)
۱۹۸۴	- ۳۰۷۳۳	- ۱۳۲۳/۱	- ۱۳۲۳/۱	- ۱۱۵۵/۳	- ۱۱۹۲/۸	- ۱۱۷/۰	- ۱۵۰/۳	- ۱۷۷۳/۶	- ۱۷۸۵/۳	- ۱۶۵۵/۳	- ۱۶۴۲/۳	میلیون دلار	واردات (بیان نفت و گاز)
۱۹۸۳	۶/۵	۶/۵	۶/۵	۶/۵	۶/۵	۶/۵	۱۱/۸	۹/۵	۹/۵	۹/۵	۱۸/۰	بروم	بروم
۱۹۸۲	۱۲/۵۷	۱۵/۰	۱۵/۰	۱۲/۵۵	۱۲/۰	۱۰/۳۳	۱۸/۳۳	۱۲/۲۲	۱۲/۲۲	۱۲/۲۲	۱۲/۲۲	بروم	سرخ برهه
۱۹۸۱	۱۸/۳۳	۱۸/۳۳	۱۷/۹۲	۱۶/۷۸	۱۵/۳۹	۱۸/۰۰	۱۶/۰۰	۶/۰۰	۶/۰۰	۶/۰۰	۶/۰۰	بروم	سرخ برهه (مجموعه)
۱۹۸۰	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	میلیارده رومبه	گسری (۱۰۰٪) (مجموعه)
۱۹۷۹	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	میلیارده رومبه	تأمین کسی موجوده داخلی
۱۹۷۸	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	میلیارده رومبه	میلیارده رومبه
۱۹۷۷	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	میلیارده رومبه	میلیارده رومبه
۱۹۷۶	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	میلیارده رومبه	میلیارده رومبه
۱۹۷۵	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	میلیارده رومبه	میلیارده رومبه
۱۹۷۴	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	میلیارده رومبه	میلیارده رومبه
۱۹۷۳	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	میلیارده رومبه	میلیارده رومبه
۱۹۷۲	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	میلیارده رومبه	میلیارده رومبه
۱۹۷۱	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	میلیارده رومبه	میلیارده رومبه
۱۹۷۰	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	میلیارده رومبه	میلیارده رومبه
۱۹۶۹	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	میلیارده رومبه	میلیارده رومبه
۱۹۶۸	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	میلیارده رومبه	میلیارده رومبه
۱۹۶۷	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	میلیارده رومبه	میلیارده رومبه
۱۹۶۶	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	میلیارده رومبه	میلیارده رومبه
۱۹۶۵	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	میلیارده رومبه	میلیارده رومبه
۱۹۶۴	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	میلیارده رومبه	میلیارده رومبه
۱۹۶۳	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	میلیارده رومبه	میلیارده رومبه
۱۹۶۲	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	میلیارده رومبه	میلیارده رومبه
۱۹۶۱	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	میلیارده رومبه	میلیارده رومبه
۱۹۶۰	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	میلیارده رومبه	میلیارده رومبه

۱) IMF, International financial statistics, Yearbook-1990, 1991 March-1992.
 2) Spec Annual Statistical Bulletin-1990.
 (-) رقم در دست نیست.
 منبع :

References

- ۱ _IMF, Venezuela Staff Report. for the 1988 Midyear Article IV Consultation, August 3, 1988
- ۲ _IMF, Venezuela, Recent Economic Developments September 10, 1990
- ۳ _IMF, Indonesia- Recent Economic Developments - April 21, 1989
- ۴ _IMF, Indonesia, Staff Report for the 1989 Article IV Consultation, April 6 , 1989
- ۵ _IMF, International Financial Statistics, yearbook 1990- 1991 & March- 1992
- ۶ _Opec Annual Statistical bulletin- 1990
- ۷ _Word debt tables 1978- 88 Edition
- ۸ _Devaluation in Developing countries: The difficult choices by Karim Nashashi- Finance & Development March 1983
- ۹ _IMF, Working paper WP/91/90 - Exchange Rate Regime choice
- ۱۰ _Exchange Rate Misalignment in developing countries Sebastian Edwards- 1988
- ۱۱ _Ecuador- Recent Economic development - August 23 , 1989

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی